

'Barmhartigheid' (versie voor website)

Jaarverslag 2023 – Diaconie Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam

Gevelsteen 'Barmhartige Samaritaan' in tuin Wittenberg (oorspronkelijk afkomstig uit het Hervormd Diaconessenhuis aan de Overtoom)

Hét bijbelse verhaal over diaconaat is wel dat van de Barmhartige Samaritaan in Lucas 10. Het gaat over onderweg zijn met ogen en oren open voor de nood om ons heen. Over naderen in plaats van aan de overkant voorbij lopen. Over ontferming, je laten raken. Over handelen, in beweging komen. En over: ook weer loslaten.

Een oud verhaal met een springlevende boodschap voor onze tijd. Oekraïne. Israël, Gaza en de Westbank. Darfur. Slachtoffers van aardbevingen, natuurgeweld in 2023 in Turkije/Syrië, Marokko en Libië. Zorg over het klimaat en de schepping. Armoede, ook dichtbij. Migratie. Mensen die elkaar niet meer als mens zien en tegenover elkaar staan.

We kunnen dit als kerk en diaconie niet oplossen, maar we doen wel wat we - vanuit onze gemeente - al vanaf 1588 doen nl. gaan voor barmhartigheid. Elkaar naderen en diaconaal handelen.

In dit jaarverslag 2023 leest u erover. We probeerden met onze diakenen, bestuurders, vrijwilligers, brandpunten, hofjes, het diaconaal team en partners handen en voeten te geven aan onze diaconale opdracht. In lijn van ons beleidsplan 'De horizon open' (2018-2025). Voor de periode 2023-2025 werkten we dit uit in 'De velden zijn wit'. Kernlijn in ons beleid is: investeren in gemeenschappen als dragers van duurzaam diaconaat. We gaan voor barmhartigheid, recht en helpen waar geen helpers zijn. En werken aan sociale, economische en ecologische duurzaamheid. Dat doen we – van harte – met vele partners plaatselijk, regionaal, landelijk en internationaal. En met open hart en handen naar de genade, barmhartigheid en vrede van de Eeuwige.

Mensen hebben mensen nodig

In het diaconaat worden we altijd weer bewogen door mensen. Een paar glimpen:

- *Een moeder en kind in het Gasthuis die we een ademplek mogen bieden.
- *Een van onze diaconale vrijwilligers, zelf al op leeftijd, die achter de coulissen (ze wil niet genoemd worden) wekelijks 10 ouderen belt om te vragen hoe het gaat.
- *Sigal kleindochter van de in Auschwitz omgebrachte Werner en Hildegard Kauffmann (bewoners van de Huizen Kemper) die in mei bij het Herinneringsvenster van 'In de Zwaan' op haar fluit speelde.
- *De maaltijden in de pas gerenoveerde ontmoetingsruimte bij de kerk in Haarlem waaraan jongeren uit onze gemeente en vluchtelingenjongeren deelnamen.
- *Het enthousiasme van de deelnemers (o.a. uit Alkmaar en diaconaal team) over de Summerschool. De groep ging naar Duitsland en Krakau i.v.m. de LWF-Assemblee.
- Een plek in het Open Huis in De Nieuwe Stad voor vaak jonge mensen zonder papieren waar ze letterlijk en figuurlijk warmte kunnen vinden, kunnen eten en advies krijgen.
- *De Augustanahof-gemeenschap die dagelijks een poosje de kapel opent zodat mensen een kaarsje kunnen branden en voorbede kunnen vragen. Een paar citaten uit het gastenboek.

Januari. *Een kaarsje voor mijn broers en zussen die ver weg wonen. Sommigen van hen hebben het moeilijk. In gedachten ben ik altijd bij hen.*
Maart. *Een kaarsje, opdat we 15 maart stemmen met gevoel en verstand. A.*
Juni. *Dank voorde vredige sfeer in deze ruimte, de hof en de tuin.*
Juli. *M, 9 jaar: Mijn wens is dat ik een paard krijg voor mijn 18^e verjaardag. En dat ik een goed leven heb (ze hebben nog 9 jaar de tijd om voor een paard te zorgen 😊)*
Burendag 23 september. *Wat een mooie plek in deze buurt. Dank jullie wel! Van een buurtgenoot.*
17 oktober. *Vandaag is het internationale biddag voor de vrede. Daar steek ik een kaarsje voor op.*
2 november. *Dit is even een rustpunt en dan denk ik aan de mensen die er niet meer zijn*

1. Gemeentediaconaat

Het omzien naar elkaar in en vanuit de brandpunten en ankerplekken ging volop door. Het meeleven, kaartjes versturen, bloemengroeten, bellen en waar mogelijk ook bezoekjes. Heel veel aandacht achter de coulissen door diakenen, vrijwilligers en leden diaconaal team en in afstemming met de predikanten en ouderlingen. Met ondersteuning van diaconaal werker Ilse van Prooijen wordt in de Brandpunten met diakenen, predikanten en ander kader omgezien naar mensen die tussen wal en schip vallen. Dit gebeurde ook rond de Maarten Luther Kerk en in de hofjes.

- *Diaconaal vakantieweekwerk. Er gingen 21 ouderen op vakantie naar vnl. Hydepark in Doorn, en 3 gezinnen (met smalle beurs) naar vakantieparken in Doorn en Appelscha.
- *De diakenen en vrijwilligers brachten tijdens de kerstactie ruim 200 kerstbroden of doosjes bonbons rond en 24 mensen ontvingen daarnaast een supermarktbon. Uiteraard ging dit gepaard met een mooie kerstgroet en veelal een 'Open Deur' (kerstmagazine). Het diaconaal centrum coördineerde samen met trouwe vrijwilligsters als Hanneke Veenhof en Arlette Anches.
- *Ute Braun onderhield trouw contact met de kleiner wordende groep ouderen van de voormalige Johanneskapel-gemeenschap in Amstelveen. Zij coördineerde ook de bezorging van de kerstattenties en bezorgde traditiegetrouw een attentie bij de Kledingbank.
- *Dit jaar zamelden we met de Diaconale Adventsactie geld in voor de Stichting Leergeld Amsterdam Haarlem/Kennemerland en Alkmaar. Concreet doel was: kinderfietsen voor gezinnen met een smalle beurs. Er werd geld ingezameld via een brief aan alle gemeenteleden en collecten. Diaconaal werker Ilse van Prooijen trok met een 'rad van fortuin' de locaties rond om aandacht te vragen voor het mooie doel en geld in te zamelen. Op het moment van schrijven van dit jaarverslag stond de teller op plm. € 4000.

*In 2023 konden we 22 mensen helpen door middel van stille hulp voor een bedrag van in totaal ruim € 6.250 (dit is excl. het leefgeld aan bewoners van de gasthuizen). De hulp wordt veelal gegeven als lening en zondig als gift. Soms is er kort contact maar in een aantal situaties begeleidden we intensiever via onze diakenen of vrijwilligers of medewerkers van het diaconaal centrum.

*Werkgroep Gemeentediaconaat. Op 27 september werd afscheid genomen van Ute Braun, Heinz Massop en Martha Juriaans. Alle drie hebben ze zich vele jaren trouw ingezet voor het (gemeente)diaconaat van onze gemeente: Ute vanaf 1983, Heinz vanaf 1994 en Martha vanaf 2001.

2. Zuidoost/Open Huis

Toen we de inloop in maart 2020 vanwege corona in eerste instantie moesten stoppen met het project 'De Nieuwe Stad op Maandag' werden we geconfronteerd met de nood: ouderen die de deur niet meer uit durven, migranten die van de ene op de andere dag hun inkomen kwijtraakten etc. We begonnen met maaltijden aan huis te bezorgen. Huisartsen, maatschappelijk werkers, politie etc. gingen naar ons verwijzen. Dit groeide uit tot een maaltijdproject waarbij we met vrijwilligers 2x per week voor 180-200 adressen een maaltijd verzorgden. Daarnaast werden er wekelijks 80 voedselpakketten verstrekt in samenwerking met HumanAid.

Elianne Schultz coördineerde dit samen met Raffic Osman van Treasures. Toen er voor overdag te weinig inloopmogelijkheden in onze stad bleken werd De Nieuwe Stad dagelijks geopend, en in de winterperiode zelfs ook in het weekend.

Al deze activiteiten werden na corona, ook in het afgelopen jaar voortgezet. De Protestantse Diaconie Amsterdam en diverse fondsen steunden ons ook in 2023 financieel hierbij o.a. Marcusfonds, RCOAK, Stichting Marie Louise, Hendrik en Maria Stichting en Haëlla. De Diaconie draagt naast de inzet van onze diaconaal werker zorg voor de financiële administratie van het project. Vrijwilliger Karst Jan Wolters trekt in nauw overleg met de diaconie de fondsenwerving.

De inloop voor ouderen, gezinnen en ongedocumenteerden ging onverminderd door. In 2023 werd dit vormgegeven door de samenwerking met Stichting Treasures, the Christian Baptist Church (CBC) en Youth with a Mission en diverse vrijwilligers uit de buurt. In De Nieuwe Stad is er dagelijks een warme gezonde maaltijd en zijn er diverse activiteiten zoals een gebedsuur, naales, Bijbelstudie, Nederlandse taalles, muzieklus en computerles. Op 1e kerstdag was er in De Nieuwe Stad een kerstmaaltijd voor alle inloopbezoekers, en daarnaast ontvingen 400 kinderen een cadeaupakketje dankzij de samenwerking met Crossroads International Church. Daarnaast boden we in 2023 diverse trainingen aan, waaronder "omgaan met verbale agressie" en "creating opportunities" (over het vinden van werk).

*In de kerkdienst van 2 juli was in dit bijzondere gedenkjaar (1863-1873-2023) uiteraard volop aandacht voor Keti Koti.

*De deurcollecten in het najaar werden bestemd voor de soos van oud-gepensioneerde het Diaconessenhuis in Paramaribo. Er kon € 1003,50 (incl. verdubbeling diaconie) worden overgemaakt.

*In het verslagjaar werd ook 30 jaar De Nieuwe Stad gevierd. Begin september was er een feestprogramma met diverse activiteiten waaronder – met steun van de diaconie - de zeer goed bezochte voorstelling 'Bach en Luther' van Thomas de Bres/Theater van de Heelheid.

3. Haarlem

*Agape – Burgemeester Jos Wienen is bij de Agape maaltijd (22 oktober) geweest en heeft verteld over armoede in Nederland, armoede in Haarlem en de rol van kerken hierin.

*Voedselkastje, In september onthuld in zowel kerk als op buurtfeest Witte Herenstraat. Het

voedselkastje wordt regelmatig gevuld door mensen uit de kerk en uit de buurt.

*Op 25 mei 2023 ging de voorjaarstocht met ongeveer 35 mensen uit (de omgeving van) Haarlem naar boerderij de Geertjes Hoeve in Haarzuilens. We hadden een bus de hele dag tot onze beschikking. Op de Geertjes Hoeve hadden we een ontvangst met koffie en lekkers, een puzzeltocht over de boerderij met prijsuitreiking en afsluitend een lunch.

*Elke eerste donderdag van de maand is er kring in Ontmoeting. De ene keer is er een kring lid die iets vertelt over een onderwerp waar diegene veel van weet, (zoals over Vitae Vesper, over de Lutherse kerk in de oorlog, over vasten). Een andere keer schrijven we met elkaar paaskaarten voor gevangenen of maken we zelf kaarten voor zieken. Ook hebben we tweemaal een workshop gehad van twee creatieve Oekraïense dames. Zij leerden ons om op Oekraïense wijze paaseieren te verven en kerstballen te schilderen. De laatste workshop werd gefinancierd door Buurts (samenwerking van welzijnsorganisaties in Haarlem).

*Actie Schoenendoos: elk jaar organiseren drie gemeenteleden deze actie. Er worden 75 schoenendozen door gemeenteleden gevuld met creativiteitsspullen, toiletartikelen en speelgoed. De dozen worden versierd en gaan naar Roemenië, Moldavië, Lesbos, Oekraïne etc.

*Broodbank: samen met de diaconie van de Bavo (wijkgemeente PKN) organiseren we alweer ruim 20 jaar de broodbankactie. Drie zaterdagmiddagen in de adventsperiode worden er vanuit de Grote of St. Bavokerk honderden broodjes verkocht die bakkerij van Vessem belangeloos maakt. De Bavo is dan gratis toegankelijk en er zijn optredens van koren en muzikanten. Er staan marktkramen in de kerk waar maatschappelijke organisaties zich presenteren. De opbrengst in 2023 is voor 'Stichting Samen Haarlem', die in Haarlem activiteiten rond koken, sport en huiswerkbegeleiding organiseert voor kinderen uit kansarme gezinnen.

*Tweemaal is er een maaltijd met vluchtelingen geweest. Eenmaal met half Lutheranen en half vluchtelingen, de tweede keer in de vredesweek georganiseerd door de jongeren van de Lutherse kerk met en voor vluchtelingjongeren die samen hebben gekookt en een djembé workshop hebben gedaan.

*De diaconie heeft geld beschikbaar gesteld voor sport en spelmaterialen voor vluchtelingen die in Haarlem op boten verblijven; die materialen hebben we samen met hen aangeschaft.

*Strijd tegen Kinderarmoede. Sinds afgelopen zomer zijn we als Lutherse diaconie officieel aangesloten bij de HATKA (Haarlemse alliantie tegen kinderarmoede). Onze diaconaal werker Gerjanne de Vries zit vanuit deze netwerkorganisatie in de werkgroep 'Acties en Activiteiten' en bezoekt daarnaast elke twee maanden de bijeenkomst 'sterk tegen armoede'. De lijntjes zijn op deze manier kort met andere sociale organisaties in de buurt.

*Stem in de stad. Elk kwartaal zijn er twee of drie gemeenteleden die bij toerbeurt helpen volgens rooster. Ook heeft onze diaconaal werker een invalapp gelanceerd, (waar naast een aantal Lutheranen ook de coördinatoren van de inloop van Stem in de Stad in zitten) voor als er opeens een gat in een rooster is en er op korte termijn iemand wordt gezocht om eten te delen of de afwas te doen. Er staat altijd wel een Lutheraan klaar die aangeeft om te willen helpen. Daarnaast is er nauw contact met de straatpastor van Stem in de Stad.

*In mei is er vanuit onze diaconie in samenwerking met Doopsgezind Haarlem en met het sociaal wijkteam een kledingbeurs georganiseerd. Vanuit zowel de Lutherse kerk als vanuit een aantal andere kerken uit de omgeving werd veel kinderkleding ingebracht die op een woensdagmiddag gratis werd uitgedeeld of werd geruild. Deze feestelijke middag werd gehouden in een speeltuin waar we gratis gebruik mochten maken van het gebouw.

*Actie Vakantietas. Samen met 14 andere Haarlemse kerken hebben we 250 tasjes gevuld met speelgoed en bonnen die naar kinderen zijn gegaan die een Haarlempas hebben en bekend zijn bij de Speelgoedbank. Onze diaconaal werker was de kartrekker en het was een mooie uitdaging om zoveel mogelijk Haarlemse kerken hierin te laten samenwerken.

*Er is stille hulp gegeven aan een paar mensen die lastig rond kunnen komen en rond kerst

een envelop met inhoud krijgen.

*Begin van de zomer zijn we met een groep gemeenteleden naar de expositie over slavernij in de Bavo geweest. In 2024 zal Bianca Groen Gallant naar een kringochtend komen om er verder op door te gaan.

*Er vindt binnen Haarlem samenwerking plaats met andere kerken en diaconieën binnen het diaconaal platform van de Raad van Kerken en Geloven in de Stad. Hierdoor weten we elkaar makkelijk en snel te vinden; dit kwam ook goed van pas rond de organisatie van de Actie Vakantietas.

*Afgelopen jaar zijn er twee dames vanuit de Lutherse kerk Haarlem mee geweest met de vakantie van het vakantiebureau via de SLOA. Ondertussen vindt er al veel mond op mond reclame plaats voor het nieuwe jaar...

*Tekenaar Eric Coolen heeft op ons verzoek de Lutherse kerk van Haarlem getekend. Van deze tekening (waar we de rechten van hebben) hebben we een kaart laten drukken die we naar de ouderen uit de kerk sturen als ze jarig zijn. Ook gebruiken we deze tekening voor bijvoorbeeld de liturgie van de adventsmiddag etc.

*In december was er weer de adventsmiddag voor de ouderen, waarbij er wordt gezongen, gesnoept, gemusiceerd en waar een verhaal wordt verteld. De gasten gaan daarna niet met lege handen naar huis!

Het werk werd ondersteund door onze diaconaal werker Gerjanne de Vries. Diaken Marijke Nederkoorn is haar 1^e aanspreekpunt vanuit diaconie-kring.

4. Alkmaar

De lutherse gemeente Alkmaar is per 1 januari 2023 gefuseerd met luthers Amsterdam en gaat sindsdien door als Huisgemeente. Ook de diaconieën fuseerden.

Met diaken Petra Schreiber en diaconale vrijwilligers was er ontmoeting met het DB en werden afspraken gemaakt. O.a. over de gebruiksovereenkomst met de Stichting Evafroditus voor het diaconaal pand 't Swaenennest. Er werd een gebruiksovereenkomst gesloten voor 1 jaar (tot 1 juni 2024). Deze tussentijd gebruiken we om samen met de Alkmaarders na te denken over de ideeën over de toekomst. Van Amsterdamse zijde namen hieraan in wisselende samenstelling deel: Co Engberts (adviseur), Peter Wagenmaker (kerkrentmeesters), Arjan Zwagerman (diaconaal werker), Martin Teunissen en Hanne Wilzing. Er werden concrete afspraken gemaakt over een vervolg o.a. w.b. communicatie, streamen van diensten en andere activiteiten.

De gebouwen van kerk en diaconie hebben achterstallig onderhoud en er is grootscheepse renovatie nodig. De omvang werd in 2023 onderzocht met ondersteuning van Wim van Houten (hoofd Kerkelijk Service Buro) en krijgt in 2024 een vervolg. In de 1e helft 2024 zal ook balans worden opgemaakt over de verhuur aan de Stichting Evafroditus.

5. Oude Lutherse Kerk

In het diaconaal team van de OLK wordt periodiek afgestemd. Diaconaal werker Ilse van Prooijen ondersteunt dit.

*Er is alle zondagen in januari en februari tot de start van de 40-dagentijd 'Soep op zondag' gedaan in Huis op het Spui (Handboogstraat 4). Na de dienst was er vegetarische soep met brood en iedereen kon aanschuiven. Vrijwillige bijdrage. We waren steeds met 25-40 mensen en hele goede gesprekken. We deden het die weken omdat voor veel mensen dit de wat saaie zijn zo na alle feestdagen en in de donkere tijd

*Met Pasen hadden we ook een maaltijd waar iedereen kon aanschuiven.

*Pride walk: we liepen met een flinke groep mee, begonnen met een lunch en gesprek in de Handboogstraat. Jong en ouder, lhbti+ en vrienden.

*Openstelling op zaterdagmiddag in de zomer. Mensen konden even zitten, luisteren naar

orgel en een gesprek voeren. Voor toeristen en Amsterdammers.

*Allerzielen als laagdrempelige bijeenkomst. Gedichten en muziek. Herdenken

*Met Rinske van der Meer (zanger/dirigent) en Martijn Vriesman (pianist) werd een gesprek gevoerd over muziekactiviteiten met o.a. diaconale spits. Dit krijgt in 2024 een vervolg (ook in de MLK).

*De diaconie draagt jaarlijks bij aan het bloemenfonds. Het geld wordt gebruikt voor de wekelijkse bloemen op het altaar die als groet naar een gemeentelid gaan. Maria Onderstal coördineert dit.

*Het Brandpunt stelde een beleidsplan op met diverse diaconale spitsen. Een van de wensen was de aanstelling van een diaconaal werker. Met de voorbereidingen hiervan (profielchets en taakomschrijving) is in 2023 een begin gemaakt. Plan is om dit te combineren met diaconaal werk in en vanuit het Luther Museum.

*We steunen Diaconie Noord (platform van samenwerkende kerken) voor 3 jaar. Met de coördinator is een ontmoeting geweest. We zijn blij dat we zo ook mee kunnen doen in dit stadsdeel waar we helaas geen fysieke locatie meer hebben.

*Op 22 oktober vierden we in de Oude Lutherse Kerk de 17^e Groninger kerkdienst o.l.v. ds. Harry Donga. Deze diensten kwamen in 2007 voort uit het thema 'van Heinde en Verre' (migranten). Voor het eerst na corona kon de dienst nu weer vrijuit bezocht worden. Er kwamen ruim 150 kerkgangers, en daarnaast werd de dienst meer dan 1000 keer bekeken (via de livestream of achteraf). De collecte bracht € 1121,- op, waarvan 50% bestemd was voor het Wereldhuis. De werkgroep stelde een notitie 'Toekomst Groninger Diensten' op. Deze wordt in februari 2024 besproken met een afvaardiging van het Brandpunt.

5. Maarten Luther Kerk

In het verslagjaar waren er diverse vaste ontmoetingsactiviteiten o.a. de maandelijke buurtmaaltijden, de wekelijkse Maandagmiddaggroep, de Bijbelkring, stiltemomenten en concerten. Naast de diaconale en commerciële activiteiten wordt de MLK ook door de Lutherse Gemeente goed gebruikt voor vergaderingen en bijeenkomsten. Ook waren er enkele uitvaarten. De diversiteit aan gebruikers en activiteiten maken het tot een thuis voor vele mensen. Vanwege het sacrale en liturgische karakter van de kerk is het altijd weer speciaal om de kerkzaal inzetten voor een buurtmaaltijd, verjaardag of als stembureau.

En het is precies op dit grensvlak dat we voorzichtig bouwen aan een gemeenschap die samenkomt rondom een bord eten, de bijbel of prachtige muziek. Altijd in onderlinge ontmoeting.

Het project is financieel gezond door permanente verhuur aan een kinderdagverblijf, en voor meerdere dagdelen per week aan een ander kerkgenootschap en daarnaast incidentele verhuur. Dit maakt dat de blik naar voren kan en we kunnen dromen hoe we deze prachtige locatie kunnen inzetten voor de buurt, zingeving en diaconale activiteiten. Dit gebeurt uiteraard al maar dit kan in de komende jaren worden uitgebouwd.

Er is een bestuur 'Maarten Luther Kerk', bestaande uit de voorzitter Peter Wagenmaker (vanuit de Kerkrentmeesters) die in de loop van het jaar werd opgevolgd door Hennie Varenbrink, Lilian Jangali (vanuit Brandpunt Stad) en Gert Jan de Mooij (vanuit de Diaconie). Ook ds. André van der Stoel (predikant) en Arjan Zwagerman (diaconaal ondernemer) nemen deel.

6. Gasthuizen

Onze Gasthuizen 'In de Roos' en 'In de Waard', waar mensen tijdelijk kunnen verblijven om op adem te komen, zitten steeds vol. Er is meer vraag dan we aankunnen. In het afgelopen jaar heb we 20 volwassenen opgevangen en 5 kinderen. De achtergrond van de mensen is divers van dakloze Nederlandse of mensen uit Europa, mensen zonder documenten,

statushouders die niet op hun plek zijn in het AZC. De gasten komen meestal uit ons netwerk van Wereldhuis, Leger des Heils, TakecareBnb, de Regenboog etc. of op verwijzing uit onze eigen gemeenschappen. Vaak gaat het om mensen zonder papieren die in afwachting zijn van een asielpcedure of die zich oriënteren op terugkeer, maar regelmatig ontvangen we ook mensen met papieren die een ademplek nodig hebben. We zijn blij met de inzet van onze huisoudsten Willemijn (In de Roos) en Ernest (In de Waard). Bij de Gasthuizen zijn vrienden (uit buurt en kerkgemeenschap) betrokken. Enkele gasten konden ingeschakeld worden bij activiteiten in de MLK en De Nieuwe Stad. Vrijwilliger Olaf geeft steun bij uitvoering van kleine technische klussen.

Er is een evaluatie opgesteld. Deze wordt in 2024 besproken in de diaconie. Het is bijzonder dat we als lutherse gemeenschap op deze manier heel praktisch gastvrijheid kunnen bieden.

7. Lutherhof

In het kader van beschermd wonen zorgen huismeester Wytse Boom en portiers voor een prettige woonomgeving voor de bewoners van de Lutherhof. Met de bewoners werden ook in 2023 weer allerlei bijeenkomsten, muziekvoorstellingen en borrels georganiseerd conform goede Lutherse traditie. Bewoners helpen elkaar. Ook zorgt de huismeester dat de Lutherhof actief participeert in activiteiten in de buurt en wordt de Lutherhof daarvoor opengesteld.

Het bestuur spande zich ook in 2023 volop in voor de renovatie en verduurzaming van de Lutherhof. Zo werden de laatste 16 badkamers in 2023 vernieuwd waarmee een project van 3 jaar werd afgerond. In 2023 is ook gestart met het uitvoeren van de geplande verduurzamingsmaatregelen. In juli werden de 16 woningen op de begane grond voorzien van vloerisolatie en eind 2023 werden zonnepanelen en batterijen geplaatst en in gebruik genomen.

De Lutherhof kreeg veel aandacht in de media dankzij de 'herontdekking' van de Lutherhof als 'woonpalazzo' door architect Hans van der Heijden. Artikelen verschenen o.a. in NRC en De Binnenstad. Ook publiceerde de Gemeente Amsterdam een artikel over de plaatsing van zonnepanelen op het monumentale pand.

Voorzitter Christian Visser trad in verband een nieuwe bestuursfunctie elders af en het bestuur is in overleg op zoek naar een nieuwe voorzitter.

De boekhouding en de huuradministratie werden in handen gegeven van de KKA. Voor het ambtelijk secretariaat/de bestuursondersteuning werd in overleg met Diaconie en OMVH een profielschets opgesteld. Begin 2024 start de werving voor een medewerker.

8. Augustanahof

De gemeenschap van de Augustanahof heeft zich goed gezet. Dit jaar heeft Taco Strasser de hof verlaten. Anne-Mieke van Strien is de nieuwe bewoner van de hof. Toewijzing gaat volgens onze vaste route waarin kandidaten van de belangstellingsregistratie-lijst aan de hand van een profiel geselecteerd worden en er na een algemene kennismaking met de hof, gesprekken plaatsvinden met een afvaardiging van de Werkgroep Augustanahof en de Bewonerscommissie, waarna het DB van de Diaconie op voordracht van de Werkgroep toewijst. Eind 2023 zegden ook Arjan Zwagerman en (partner) Daniëlle Roorda de huur op. In hun woning komt in januari het stel Graca Pedro en Alexander Baker wonen.

Ook dit jaar werd er weer met activiteiten ingehaakt op de jaarlijkse landelijke Burendag (23 september).

Ook waren er de wekelijkse zondagse avondgebeden en was er dagelijks gelegenheid voor buurtbewoners om een kaarsje branden en te bidden in de kapel. Buurtbewoners kunnen in een boek hun voorbedepunten / gebedsintenties opschrijven die dan een plek krijgen in het avondgebed.

Elke week was er een buurtmaaltijd voor 30-40 gasten. Georganiseerd door Eetclub Erasmus onder leiding van Diny Hartgers. Tot afgelopen augustus heeft Leo van Elsdingen met veel enthousiasme wekelijks gekookt. Na ruim 10 jaar inzet heeft hij het stokje overgedragen aan Deborah Jagesser.

Na beëindiging van het samenwerkingsproject met Levvel rond de gastenwoning in de Augustanahof werd daarvoor een nieuwe partner gezocht. Dat werd Timon-Jeugdzorg. Dit is in 2023 van start gegaan. In de tussenperiode kon de woning worden ingezet voor een moeder met kind (vanuit onze Gasthuizen).

Regelmatig ontvangen we in de Augustanahof groepen (veelal uit het buitenland) die deze vorm van diaconaat en kerk-zijn komen onderzoeken. In het verslagjaar ontvingen o.a. onze oud-predikant ds Ilona Fritz met haar kerkenraad uit Daun (Duitse Eifel) en een groep van de lutherse kerk van Göteborg (Zweden). Bijzondere ontmoetingen met inspiratie over en weer.

De Diaconie-werkgroep Augustanahof had in 2023 2x overleg met de Bewonerscommissie.

Een van de knelpunten in de Augustanahof was het hitte-probleem op zeer warme dagen. In 2022 installeerden we met financiële steun van het klimaatfonds van OMVH een warmtepomp en konden we van het aardgas af. Met deze installatie zijn we in staat om naast verwarming en warm water op hete dagen ook te verkoelen. Het systeem vereiste in 2023 nog een aantal aanpassingen.

In 2023 werd het aantal zonnepanelen (waren 48) met 50 uitgebreid. Ook dit werd gerealiseerd met steun uit het Klimaatfonds van OMVH.

9. Luther Museum Amsterdam

Het Museum is gevestigd in gebouw Wittenberg en van donderdag t/m zondag geopend. Het laat het verhaal zien van de lutheranen in Amsterdam en in Nederland, met een eigen wijze van geloven en veel zorg voor elkaar. Naast een presentatie van de vaste collectie, de regentenkamers en de kerkzaal, worden er speciale tentoonstellingen en andere activiteiten georganiseerd. In 2023 waren er de tentoonstellingen 'Luther en de Wereld' en 'Luther en het Avondmaal'.

Er vonden lezingen en presentaties plaats zoals:

- Lutherse zending door onderzoeker en schrijver Karel Weener
- Over slavernijverleden met Gerda Havertong en Ronald Sniijders
- Over het lutherse Avondmaal door gastcurator Martin van Wijngaarden
- René van Stipriaan verzorgde op 31 oktober de lezing 'De Reformatie in de biografie van Willem van Oranje'.

Op 4 november werd meegedaan met drukbezochte Museumnacht, met een rondleiding van ds. André van der Stoel.

Daarnaast waren er 11 concerten, deels in samenwerking met Salon Geelvinck.

De kerkzaal wordt ook ingezet voor bijzondere kerkdiensten van de Lutherse Gemeente en voor bijeenkomsten en evenementen van derden, zoals de nieuwjaarsreceptie van Stadsdorp, kijkdagen van veilinghuis Bonhams, lezingen van gidsenorganisatie Guidor en brainstormsessies van Tonny Media (Sander Schimmelpenninck). Het museum sluit hiermee tevens aan bij het netwerk in de buurt, waarmee het de activiteiten wil uitbreiden. Dit past ook goed in de beleidslijn van de Diaconie, om te investeren in gemeenschappen rond de lutherse locaties in de stad.

Met het programma trok met museum in 2023 bijna het dubbele aantal bezoekers dan het jaar ervoor, nl. 6.000. Doel is na de pioniersfase van de afgelopen jaren stapsgewijs te groeien in het publieksbereik, in Amsterdam maar ook landelijk en internationaal, met een aantrekkelijk, hedendaags en relevant aanbod.

In 2023 kon het team verder op peil worden gebracht met de aanstelling van Bruna Kapetanovic als zakelijk leider (4 dagen p/wk, ze verving Mandy van Veen die in mei vertrok), Steven van Teeseling als directeur (voor 2 dagen p/w), Inge Weustink als collectiebeheerder (3 dagen). Deze medewerkers staan op de loonlijst van de Diaconie en zijn gedetacheerd naar het Museum. Kwartiermaker Tonko Grever speelde een bijzonder belangrijke rol in de opbouwfase van het Museum en zal naast zijn nieuwe functie van directeur van het Amsterdams Grachtenfestival nog adviserend betrokken blijven. Dankzij een gift van het Mondriaan Fonds kon Gerard Saurwalt als erfgoedstarter en communicatiemedewerker in dienst komen (4 dagen p/wk). Naast het team is er enthousiaste groep van rond de 30 actieve vrijwilligers en gastgevers/vrouwen.

Voorzitter Lieuwe Zoodsma en secretaris Geert van Wesemael waren eind 2023 aftredend. Aan invulling wordt gewerkt. De diaconie-zetel in het bestuur van het Luthermuseum wordt in goed overleg voorlopig ingevuld met ds. Harry Donga. Hij neemt tijdelijk het voorzitterschap waar. Tanja Kootte neemt de rol van Geert van Wesemael over als secretaris. Per 2024 treedt Camiel Vingerhoets, in het dagelijks leven beleidsmedewerker bij de Raad voor Cultuur in Den Haag, toe als bestuurslid.

We willen de activiteiten voor en met de buurt verder uitbreiden. Dit past in de beleidslijn van de Diaconie om te investeren in gemeenschappen juist rond de lutherse locaties en vormt een unieke toevoeging aan het concept van het Luther Museum doordat het verbonden is met een levende en actieve kerkgemeenschap die ook volop diaconaal actief is.

In overleg met het bestuur van het Museum, OMVH en Diaconie werd een model voor financiering voor de komende jaren afgesproken dat het Museum voldoende lucht geeft om zich te ontwikkelen. Bij de Kerkenraad ligt de vraag om ook vanuit de kerkekas jaarlijks bij te dragen. Daarnaast is er ook externe en ook landelijke steun nodig van fondsen en gremia die het Luther Museum een warm hart toedragen. Via periodiek overleg van voorzitters en penningmeesters houden we samen de vinger aan de pols.

10. Jeugdzorg

In de jaren 80 van de 20^e eeuw gingen de voogdij en jeugdzorgtaken van het Luthers Weeshuis over in Spirit. Spirit ging per 1 juli 2020 samen met de Bascule en werd Level. In het verslagjaar werd voor een totaalbedrag van € 58.500 steun gegeven aan twee programma's:

*UniQ: 3 jarenprogramma (2023-2025) met als doel een UniQ-team met lhbt+-expertise op te zetten. Het UniQ-team zal een aanbod verzorgen voor jongeren met vragen over hun genderactiviteit en seksuele oriëntatie. Dit is belangrijk voor het mentale welzijn, kwaliteit van leven, sociaal functioneren en veiligheid.

*Project voor kwaliteitsverbetering hulpverlening aan jongeren uit Oekraïne.

De diaconie draagt bij aan projecten die nodig zijn maar waarvoor geen overheidssubsidie ingezet kan worden.

Ook werd steun gegeven aan andere jeugdzorgprojecten in binnen- en buitenland o.a. een grote gift aan de Stichting Leergeld.

Het jaarlijkse overleg tussen het DB van de Diaconie en de leiding van Levvel vond plaats in juni.

De jaarlijkse reünie van oudwezen in Hoekelum kon dit jaar op 16 juli weer doorgaan. Dit jaar namen 12 oud-wezen deel. Van de Diaconie was een afvaardiging aanwezig.

11. Herinneringsvenster Joodse bewoners Huizen Kemper

In WO-II zijn er 76 Joodse bewoners uit de Huizen Kemper in de Rivierenbuurt omgebracht in de concentratiekampen. In 2021 openden we het Herinneringsvenster met de namen in diaconaal centrum 'In de Zwaan'. Onder de namen waren die van Werner en Hildegard Kauffmann. Zij werden op 10 september 1943 vermoord in Auschwitz. Hun dochters Ilana en Hanna overleefden de oorlog dankzij onderduikadressen. Zij wonen nu in Israël en kregen kinderen en kleinkinderen. De familie kon er in 2021 niet bij zijn i.v.m. corona, maar kwam in mei 2022 met 18 personen over voor een ceremonie bij het Herinneringsvenster en een ontmoeting in de Maarten Luther Kerk. In 2023 kreeg dit een vervolg via de komst van kleindochter Sigal. Bij een ceremonie op 4 mei samen met andere nabestaanden en buurtbewoners speelde zij enkele liederen op de fluit. Dat kreeg een vervolg bij de herdenking in het Rozenmonument waar de Diaconie samen met de Bewonersvereniging van de Huizen Kemper jaarlijks aanwezig is en een krans legt.

Regelmatig worden er op de natuursteenrichel onder het raam van 'In de Zwaan' steentjes neergelegd door bezoekers. Die verzamelen we in een grote kom in de etalage.

<https://diaconie.com/themas/huizen%20Kemper/Herinneringsvenster.html>

12. Heilzame verwerking slavernijverleden

De bijzondere expositie "Kerken & Slavernij" in het Luther Museum kreeg een vervolg als mobiele tentoonstelling. In het jaar 2023 ging deze tentoonstelling 'Kerken en slavernij' wederom langs diverse kerken in het land. Op 30 juni organiseerden we samen met de Raad van Kerken Nederland een bijzondere herdenkingsdienst in de Oude Kerk, die op de landelijke televisie werd uitgezonden. Dit was de start van het nationale herdenkingsjaar van het slavernijverleden. In diverse kerken in het land werd mede dankzij onze tentoonstelling aandacht gegeven aan dit thema. Ook organiseerden wij in 2023 een jongerenreis naar Terschelling, met jongeren uit diverse migrantenkerken. Door zo samen op te trekken als jongeren uit verschillende achtergronden, willen we een goed voorbeeld zijn van heilzame contacten tussen "wit" en "zwart". Samen met de jongeren droegen we zorg voor de tentoonstelling Kerk & Slavernij op het Inspiratieweekend Terschelling, om zo met velen in gesprek te kunnen gaan over dit belangrijke thema.

Om het werk een duurzame basis te geven werd op 14 november 2023 de Stichting Heilzame Verwerking Slavernijverleden opgericht. De Diaconie heeft een verzoek gekregen om partner te worden. Dit verzoek naar een blijvende inhoudelijke en financiële en evt. personele verbinding met het werk zal in 2024 nader besproken worden met de nieuwe stichting.

13. Duurzaamheid

Ons beleid is dat 'duurzaamheid' in samenhang sociaal, ecologisch en economisch door al ons werk heen dient te lopen: in vermogens- en gebouwenbeheer, leefstijl en activiteiten en in de liturgie.

We maakten hierin in de afgelopen jaren de volgende stappen: zonnepanelen op Augustanahof en Maarten Luther Kerk, een warmtepomp in de Augustanahof (van het aardgas af) en uitbreiding van de zonnepanelen op het dak. Het OMVH stelde een duurzaamheidsfonds in dat zich richt op (Amsterdamse) lutherse gebouwen. In het vermogensbeheer hanteren we duurzaamheidscriteria die in een nieuw beleggingsstatuut aangescherpt werden. Vanaf 2007 organiseren in samenwerking met ANMEC/Natuur- en Milieu Educatie educatieve scholenprojecten over duurzaamheid. We begonnen met Retourtje Water, en daarna Plek onder de Zon. In 2021 startten we met het scholenprogramma 'Microbattle'. In 2023 heeft er geen 'battle' plaatsgevonden. Er wordt nagedacht of het verbeteren van de webapp haalbaar is, waardoor er meer groepen gelijk de 'battle' kunnen spelen. We gaan onderzoeken of we deze 'battle' zo verder uit kunnen breiden. Doel is om te ervaren dat je met een aantal kleine duurzame acties met veel mensen een grote impact kan hebben.

De LWF heeft al vele jaren als centraal thema 'Climate Justice'. In Nederland is er de Groene-kerken-beweging, waar we bij zijn aangesloten. In 2023 is de stedelijke Werkgroep Groene Kerk overgegaan in de werktafel duurzaamheid van de PKA. Als Lutherse gemeenschap trekken we graag op met kerken in de stad en regio en nemen daarom deel aan deze werktafel. We hopen in 2024 de bewustwording van duurzaamheid binnen de gemeenschap te vergroten.

Met de predikanten organiseren we sinds een jaar of 10 een Scheppingszondag rond 4 oktober (Franciscus). We collecteren dan o.a. voor een duurzaamheidsdoel.

In het buitenlandwerk selecteren we projecten op onze thema's waaronder 'duurzaamheid'. Dit betekent dat er altijd 1 of 2 projecten uitgekozen worden met als hoofddoel duurzaamheid en dat we dat criterium ook zo goed mogelijk bij andere projecten hanteren. In ons binnenlandwerk speelt 'duurzaamheid' (in ecologische zin) tot nu toe eigenlijk geen rol.

In de notitie 'De velden zijn wit om te oogsten' zijn voorstellen gedaan voor concrete nieuwe activiteiten rond duurzaamheid. Dit krijgt in 2024 een vervolg.

14. Vluchtelingen/migranten

Onze lutherse gemeente is in de 16e eeuw met name ontstaan door de komst van vluchtelingen en migranten. Die afkomst zit, mede gevoed door de Bijbelse opdracht om de 'vreemdelingen in ons midden niet te benauwen' in ons DNA. Het is in ons werk terug te vinden via onze inzet van de Gasthuizen, de stille hulp, steun aan projecten in stad en regio (zoals bv. Kruispost, Jeannette Noëlhuis, Tubmanhuis, Stap Verder, Wereldhuis, Stap Verder etc.), de Groninger Dienst en ook wereldwijd (zoals bv. de projecten Symbols of Hope in Ethiopië en Nigeria). Soms verbinden we ons nog directer met vluchtelingen die op onze weg zijn gekomen en gaan we bv. mee naar de rechtbank of schrijven we brieven.

De Taakgroep Vluchtelingen van de Stedelijke Raad van Kerken, waar we vele jaren aan meededen, is niet meer actief. Wij nemen nu deel aan het bredere Gelagkameroverleg. Lilian Jangali vertegenwoordigt ons hierin.

15. Steun aan projecten in Nederland

Naast bijdragen aan projecten in ons kerkelijk werkgebied Amsterdam, Amstelveen, Haarlem en regio droegen we door deelname aan landelijke collecten van Kerk in Actie bij aan diverse

diaconale projecten in Nederland.

In 'De velden zijn wit' stelden we als één van de prioriteiten om diaconale projecten van lutherse zustergemeenten in Nederland te steunen. In 2022 steunden we zo al het inloopproject van de lutherse kerk in Heerlen. We vroegen aan de Lutherse Synodale Commissie om projecten voor te stellen en stelden een tekst op voor onze website www.diaconie.com.

Vanuit luthers Almere kregen we een aanvraag voor het oecumenische project Jonge Zinzoekers. We zegden in eerste instantie een bijdrage van € 10.000 voor dit project toe.

16. Werkgroep Binnenland

De Werkgroep kwam in 2023 2x bij elkaar en handelde daarnaast enkele aanvragen via email af. Op voorstel van de Werkgroep werden er 25 projecten in Amsterdam, Haarlem en regio gesteund voor een bedrag van ruim € 70.000.

In lijn van 'De velden zijn wit' onderzochten we de mogelijkheid om een specifiek duurzaamheidsproject in de regio te steunen. Daarvoor kwamen er 3 voorstellen die we onderzochten. Dit krijgt in 2024 een vervolg.

Verder vroegen we al projecten die we steunden in onze toekenningsbrief om specifiek hun inspanningen voor 'duurzaamheid' aan te geven. Daarop kregen we enkele positieve en gedetailleerde reacties.

Met het bestuur van Stap Verder was er overleg i.v.m. een voorgenomen statutenwijziging en de toekomst van het werk. Diaken Errol Toendang zit vanuit ons Brandpunt in Zuidoost in het bestuur.

Diaken Casper van Boltaringen heeft op voordracht van de Diaconie zitting in het bestuur van het Drugspastoraat Amsterdam. We zijn blij dat we naast onze financiële bijdrage ook zo inhoudelijk een directe verbinding hebben met dit bijzondere oecumenische werk.

De stichting Vrienden van Amsta ontving een bijdrage € 5.500 uit ons budget 'Diaconaat algemeen' voor kerst-attenties voor de bewoners van de Amsta-huizen.

17. Werkgroep Buitenland

De Werkgroep kwam in 2023 2x bij elkaar en handelde daarnaast enkele aanvragen via email af. Op voorstel van de Werkgroep werden er 19 projecten wereldwijd gesteund voor een totaalbedrag van ruim € 123.000. O.a. kinder- en jongerenprojecten in Thailand, Indonesië, Zambia, Kenia (via Alkmaar), de Palestijnse gebieden, wederopbouwproject in Syrië en aidsproject en lhbt+-project in Zuid-Afrika en agrarische duurzaamheidsprojecten. Vanuit het projectenbudget OMVH werd voor het 3^e (en laatste) jaar € 25.000 besteed aan Home Care, een ouderenzorgproject in Moldavië. Een nieuw project dat we ondersteunden was dat van de Stichting Nini Czopp in Israël voor hulp aan Nederlandse Holocaustslachtoffers (aldaar) en hun partners psychische hulp geeft.

We werken voor het belangrijkste deel samen met Kerk in Actie en de Lutherse Wereld Federatie. Naast specifieke projecten (via lutherse kerken) steunden we het lutherse jongerenprogramma Climate Justice, het Mensenrechtenprogramma van de LWF en het solidariteitsfonds voor kleine projecten in het kader van de Assemblee van de LWF in Krakau.

We hebben een bijzondere band met de Lutherse Kerk van Suriname. Er is hartelijk contact, en we mochten o.a. bijdragen aan de renovatie van de gemeenschapsruimte (de Leo Kingzaal) van de Maarten Luther Kerk in Paramaribo. Deze renovatie kwam door corona en een wisseling van architect en aannemer stil te liggen, maar werd in 2022 weer opgestart. In maart 2023 kond de gaarkeuken geopend worden. Er een delegatie van het Nederlands Luthers Zendingsgenootschap aanwezig die namens ons een kopie van de ikoon (Drievuldigheid/gastvrijheid) van de Oude Lutherse Kerk overhandigde.

We ontvangen regelmatig groepen van lutherse zusterkerken en partners uit het buitenland.

Het is bijzonder om als lutherse gemeenschap onderdeel te zijn van een wereldwijde oecumenische gemeenschap.

18. Noodhulp

De Diaconie besloot om - meestal via Kerk in Actie en de LWF - bij te dragen aan 11 noodhulpprogramma's. We besteedden we hiervoor in totaal plm. € 45.000. We bestemden het voor noodhulp in Syrië, Soedan, Haïti, India, Ethiopië, Marokko en Libië, Myanmar, Afghanistan, Armenen uit Nagorno-Karabach, Gaza/Israël/Westbank.

19. LWF Conviviality

Via het diaconaal programma '*Seeking conviviality*' (convivere = samenleven) wil de Lutherse Wereld federatie de Europese lidkerken ondersteunen om in de eigen samenlevingen diaconaal kerk te zijn. En om zo antwoord te geven op urgente thema's als vluchtelingen en migranten, armoede, diversiteit en polarisatie in samenleving. Hoe kan de kerk daar middenin gaan staan en zich niet afsluiten? Hoe kan de diaconale kerk veilige ruimte scheppen voor ontmoeting, en bruggen bouwen?

Namens de Lutherse Synode / PKN neemt de Algemeen Secretaris deel aan het programma. In 2019 waren we gastheer en ontvingen we de afgevaardigden van plm. 15 Europese landen in Nederland / Amsterdam. Het contact verloopt vnl. via zoom. In 2023 was er een presentatie (workshop en stand) op de LWF-assemblee in Krakau in Polen: One Body, One Spirit, One Hope. In 2024 is er nog een bijeenkomst gepland in Hongarije om plannen te maken voor de doorwerking van het programma bij de lidkerken.

20. OMVH – Oude Mannen en Vrouwen Huis

De inkomsten van de huurder van de Wittenberg (Cove) bleven op peil. De jaarlijkse bijdrage van € 500.000 voor het diaconale werk kon daarom gewoon door OMVH aan de Diaconie worden overgemaakt. Dat geldt ook voor het extra budget voor ouderenprojecten van € 50.000. De Diaconie rapporteert jaarlijks aan OMVH over de bestedingen van dit bedrag.

In overleg met de diaconie richtte het OMVH een duurzaamheidsfonds op voor investeringen in duurzaamheid van (Amsterdamse) lutherse gebouwen. Hierop wordt onder meer een beroep gedaan voor de warmtepomp en uitbreiding zonnepanelen Augustanahof, voor zonnepanelen op DNS, isolatiemaatregelen in de Lutherhof en investeringen in het jeugdlokaal in Haarlem.

Vanuit de middelen van het OMVH wordt op besluit van de Diaconie een jaarlijkse bijdrage gegeven aan de exploitatie van het Luther Museum. Bij de onder het OMVH vallende Stichting Luther Collectie Amsterdam is een groot deel van de kunstbezittingen van luthers Amsterdam (i.h.b. van diaconie en instellingen) ondergebracht. LCA geeft dit vervolgens in bruikleen aan het Luther Museum. In overleg met het Luther Museum wordt onderzocht welke rol museum en LCA zouden kunnen/moeten spelen op het gebied van het bewaren van Nederlands luthers erfgoed en hoe moet worden omgegaan met de toename van aanbod van luthers kunstbezit uit Nederland.

De Diaconie investeert in gemeenschappen. In 2023 werden plannen uitgewerkt voor de ontwikkeling van het voormalig politiebureau aan de Balistraat in de Indische Buurt in Amsterdam-Oost tot een woonhof/leefgemeenschap naar het voorbeeld van de Augustanahof: omzien naar elkaar en naar de buurt. Eind 2023 kreeg OMVH van het stadsdeel groen licht voor de gewenste ontwikkeling en kan begonnen worden met het formele vergunningentraject. De buurt wordt door periodieke nieuwsbrieven op de hoogte gehouden. Zodra het ontwerp en de stand van de vergunningaanvraag daartoe aanleiding geven, zal de diaconie om de instelling van een begeleidingscommissie worden gevraagd.

OMVH stelde een nieuw beleggingsstatuut op dat in 2023 door de diaconie-vergadering en de Kerkenraad werd goedgekeurd. Dat gold eveneens voor een wijziging van de OMVH-

paragraaf in de Plaatselijke Diaconale Regeling (onderdeel van de Plaatselijke Kerkelijke Regeling van de Lutherse Gemeente).

Na het vertrek van ambtelijk secretaris Wim van Zwieten na meer dan dertig jaar, heeft eind 2022 Margreet Leppink het ambtelijk secretariaat van OMVH overgenomen. Van Wim werd in de zomer formeel afscheid genomen. Helaas moest Margreet in het najaar van 2023 ongewild en onbedoeld weer haar werk neerleggen. De boekhouding wordt vanaf 2023 gedaan door de KKA. OMVH heeft zich met de Lutherhof sterk gemaakt voor professionele bestuursondersteuning vanuit de diaconie.

OMVH heeft desgevraagd de diaconie geadviseerd over vastgoed-, financierings- en/of ondersteuningsinitiatieven in Amsterdam-Nieuw West en Zuidoost (partnerkerk Treasurers).

21. Verkenning nieuwe hofjes in Zuidoost, Osdorp en Haarlem

Eén van de doelen in ons beleidsplan 'De horizon open' is het onderzoeken van een mogelijkheid van een nieuw hof in Zuidoost. Nadat een locatie in Gein ons in 2021 na een tender niet gegund werd hebben we contact gelegd voor een mogelijkheid aan de Karspeldreef. We verwachten hiervoor in 2024 mee te kunnen doen aan een tender. We wisten bij de start dat het lange ademwerk zou worden, maar we geven niet op. Als het tot de ontwikkeling van een hof in Zuidoost komt zal OMVH ook dit samen met de Diaconie gaan trekken. Hiervoor ligt een taakverdeling klaar.

We voerden met een christelijke woongroep in opbouw een verkennend gesprek over de mogelijke realisatie van een woon-zorghof in Osdorp. Na grondige bespreking en doorrekening van de plannen met steun van OMVH bleek dit niet levensvatbaar.

In het najaar 2022 ontdekten onze diakenen in Haarlem dat het voormalig lutherse Oude Mannen Huis aan de Wilhelminastraat in Haarlem te koop stond. Een bijzondere kans die we met steun van het OMVH en in overleg met Brandpunt Haarlem en in overleg met de Kerkenraad wilden onderzoeken. In de loop van 2023 werd duidelijk dat aankoop en verbouwing tot een woonhof niet haalbaar was.

22. Bestuur en organisatie

In totaal doen er in het diaconale werk ruim 100 diakenen, bestuurders en vrijwilligers mee.

-Het Diaconaal Pinkstercafé op (traditioneel) 3e Pinksterdag in de MLK werd goed bezocht.

-De Diaconale Jaarvergadering was op 10 oktober in De Nieuwe Stad. Onze voorzitter Bianca Groen Gallant die aan het eind van het verslagjaar aftredend is ontving de erepenning van de Federatie van Diaconieën.

Irinda Groen van de Stichting 'De Sluis' vertelde op de Jaarvergadering over het oecumenische diaconale werk voor gevangenen in Justitiele Centrum Zaanstad. Dit werk wordt door de diaconie al vele jaren gesteund.

-De Diaconie vergaderde 6 keer. Naast de vaste agendapunten gaven we veel aandacht aan de opvolging van de vacature van algemeen secretaris en de andere vacatures. Op de agenda stonden ook het advies over de Balistraat en het beleggingsstatuut.

- Het Dagelijks Bestuur vergaderde 6x. Eind 2023 startte Casper van Boltaringen als diaken uit Haarlem in het DB. Meta van Schaik (die eind 2021 als diaken aftrad en nog adviserend lid bleef) zal nog tot medio 2024 mee blijven doen in het DB.

-In verband met het aftreden eind 2023 van onze voorzitter Bianca Groen Gallant werd intensief gezocht naar een opvolger. Tot onze vreugde kon in de Kerkenraad van november Wim van 't Veer worden benoemd als nieuwe voorzitter van de Diaconie. Hij werd op 7 januari 2024 in de Oude Lutherse Kerk bevestigd als diaken.

- De Algemeen Secretaris Hanne Wilzing heeft in het najaar 2022 aan het Bestuur te kennen gegeven in september 2024 vervroegd met pensioen te willen gaan. De Diaconie bereidde een traject voor de opvolging voor. Hoek Consultants adviseerde bij het opstellen van een profiel en begeleidde de werving. De sollicitatieprocedure leidde op unanieme voordracht van de selectiecommissie tot de benoeming per 1 december 2023 van Martin Teunissen.

Martin Teunissen nam per 1 januari 2024 de verantwoordelijkheden van algemeen secretaris over en Hanne Wilzing zal in de rol van 'bestuursadviseur' nog tot zijn afscheid op 21 mei 2024 nog beschikbaar zijn voor (verdere) overdracht en inwerken en een aantal klussen (waaronder voor LWF) afronden.

- De Landelijke Lutherse Diaconale Dag op 14 mei in De Bilt werd bezocht door een afvaardiging van de diaconie. Het thema was 'Waardig leven en waardig sterven'.
- Op 4/10 namen we deel aan een initiatief van de Lutherse Synodale Commissie om na te denken over landelijke lutherse presentie. Vanuit Amsterdam zien we goede kansen via speciaal het Luther Museum, maar ook via herbestemming luthers onroerend goed en gezamenlijke projecten.
- Het diaconaal centrum ondersteunt het Pastoraal Diaconaal Overleg. In dit PDO ontmoeten predikanten, diaconaal team en medewerkers van het Luther Museum elkaar. Ook de collega's van het Kerkelijk Service Bureau ontvangen hiervoor een uitnodiging. We kwamen 2x bij elkaar: wisselen uit, spreken plannen door en ontmoeten elkaar bij een lunch.
- Onze secretaresse Henny Brouwer was i.v.m. ziekte vanaf maart langdurig uitgeschakeld. In verband met haar belangrijke spilfunctie misten we haar bijzonder. Het werk kon deels opgevangen worden door Lieke Hoogland en later Finn Szumlas. Vanaf begin 2024 kan Henny, zij het nog achter de coulissen, voorlopig weer enkele taken oppakken.
- Per 31 december 2023 bestond het diaconaal team uit 7,89 fte (dat is incl. 1,33 fte Luther Museum).
- Het bestuur spreekt waardering uit voor de grote inzet van het diaconaal team. Samen met de diakenen, vrijwilligers en partners is er veel tot stand gebracht.

23. Communicatie

We leverden onze bijdragen aan Kerkblad '*Bij de tijden*'. In maart brachten we het Jaarbericht 2022 'Houd moed' uit. Het kon worden meegestuurd met het Kerkblad en verzonden naar onze partners. Ook lag het op informatietafels en in de Openbare Bibliotheken.

We brachten 2x een '*Diaconale Info*' uit. Deze digitale nieuwsbrief is bestemd voor onze diakenen, bestuurders, vrijwilligers en ander kader van de Lutherse Gemeente, en voor onze partners. Af en toe sturen we ook berichten in voor de Nieuwsbrieven van de Brandpunten. Ook via twitter *@diaconieinmokum* (ruim 400 volgers) berichten we over ons werk. Hier vermelden we ook altijd de collectiedoelen voor de komende zondag. De MLK heeft een eigen facebookpagina en gebruikt sinds kort ook Instagram.

Via de etalage van 'In de Zwaan' communiceren we ons werk ook. Zo was er in het verslagjaar thematische aandacht voor o.a. het Luther Museum, Slavernij en de Diaconale Adventsactie.

Er waren diverse mediacontacten. O.a. over de Lutherhof, het maaltijdproject / Open Huis in Zuidoost, over de Augustanahof, het project Heilzame Verwerking van het Slavernijverleden en de Groninger Dienst. Conform de afspraken werden landelijke mediacontacten gemeld aan het DB van de Kerkenraad.

Eén van de wensen in 'De velden zijn wit' was om het werk van de diaconie meer zichtbaar te maken. In overleg met de Kerkenraad/Brandpunt Amsterdam Stad en het Luther Museum werd een profiel en taakomschrijving opgesteld voor een communicatie-medewerker. Per 1 november leidde dit tot de benoeming van Marijn Wendel. Marijn werkt in dit 1^e jaar voor zowel Diaconie als de Brandpunten Amsterdam Stad en Haarlem. Het Luther Museum bracht uiteindelijk het communicatiepakket onder bij hun pas (met gelden van het Mondriaanfonds) aangestelde erfgoedstarter Gerard Saurwalt.

24. Financiën en beheer

- De Jaarrekening 2022 werd opgemaakt. De accountant (Van Ree) verstrekke een goedkeurende controleverklaring en deed in het najaar de jaarlijkse tussencontrole. Ook werd de Begroting 2024 opgesteld. In overleg met de Werkgroep Gemeentediaconaat werd het collecterooster voor 2024 opgesteld en gecommuniceerd met het College van Kerkrentmeesters.

Uiteraard werden de jaarstukken behandeld in de Diaconievergadering, de Kerkenraad en het CCBB (toezicht PKN). Een samenvatting werd opgenomen in het Kerkblad, het Jaarbericht en overeenkomstig de ANBI-normen op onze website geplaatst.

- De controlerende Gehaktcommissie behandelde op 5 augustus weer de Jaarstukken van Diaconie en Diaconale Instellingen. Ook de Kerkrentmeesters en het Luthermuseum doen mee in dit overleg. Het overleg wordt traditiegetrouw afgesloten met een "Gehaktmaaltijd". Vanuit dit overleg is een project gestart om de beleggingen, rendementen, risicoprofielen, criteria en kosten in beeld te brengen en door te lichten. Hiervan werd in de Gehaktcommissie verslag gedaan.

- We stelden in 2022 een aan de diaconie adviserende Beleggingscommissie in waarin naast de Penningmeester en Algemeen Secretaris van de Diaconie deelnemen de heren Gerrit Jan Laseur en Aart Veldhuizen (beiden lid van het bestuur OMVH). Met onze vermogensbeheerder Insinger Gilissen waren 2 gesprekken. We stelden een nieuw Beleggingsstatuut op volgens de richtlijnen van de PKN. We beleggen met een gematigd defensief profiel en hanteren criteria van duurzaamheid, mensenrechten etc. Een klein deel is belegd in Oikocredit (mikrokrediet). Ook is er een belegging in weidegrond. Dit wordt verpacht aan de familie Aalbers voor hun biologisch melkveebedrijf in Dieverbrug.

- Er werd voor de Diaconie een beleggingsstatuut opgesteld. Deze werd na bespreking met de vermogensbeheerder en met ons beleggingscommissie goedgekeurd in Diaconie en Kerkenraad en naar het CCBB gestuurd.

- KKA/KKG deed ook in 2023 weer de boekhouding, salarisadministratie, pachtbeheer en de huuradministratie van de Augustanahof. Mario Treffers (KKA) verzorgde de boekhouding.

25. Onderzoek alles en bewaar het goede

Aandachtspunten uit het verslagjaar om bijzondere aandacht te geven:

a. Vanwege de vele signalen over armoede (mee i.v.m. prijsstijgingen/energie) begrootten we voor 2023 meer budget voor stille hulp. Toch nam het aantal verzoeken niet toe. Hoe komt dit? Kunnen we onze signalering in pastoraat en diaconaat verbeteren?

b. Er lijkt in de exploitatie een gezonde basis voor de Maarten Luther Kerk. Onze gezamenlijke keuze om de MLK te bewaren maakten we vanwege onze inhoudelijke doelstelling als kerkgemeente van gemeenschapsopbouw, blijvende presentie en diaconaat. Hoe kunnen we dit inhoudelijk verder versterken en professioneel ondersteunen?

c. Een belangrijk thema in ons werk is duurzaamheid. Dit heeft volop gestalte gekregen met duurzaamheidsmaatregelen in onze gebouwen (met steun van het Klimaatfonds van OMVH). Hoe kunnen we duurzaamheid ook inhoudelijk nog meer op onze kerkelijke agenda krijgen. Als thema voor bezinning en actie in onze gemeenschappen. Een nieuw programma voor scholen. En hoe kunnen we inhoudelijk meer inhaken bij het 'Climate Justice'-program van de LWF.

d. In de verbinding van ons Luther Museum met actueel diaconaal werk en kerkelijke presentie in Amsterdam en nationaal liggen bijzondere kansen. Dat vraagt om voortgaande inzet van de diaconie o.a. met de inzet van een diaconaal werker, maar ook van onze kerkgemeente als geheel, onze kerk op landelijk niveau en inhoudelijke en financiële partners. Hoe kunnen we dit tot een programma maken?

e. We zijn op heel veel plekken in Amsterdam actief en zichtbaar en ook in Haarlem en Alkmaar. We investeren in communicatie omdat dit gezien mag worden. We laten zo inhoudelijk zien waar we voor staan als lutherse gemeenschap en maken ook de samenhang tussen die plekken duidelijk. Het is belangrijk om onze huisstijl met logo daarbij overal consequent te laten zien.

f. Onderhoud van onze organisatie en investeren in kaderwerving is een blijvend aandachtspunt. We zoeken naar nieuwe mensen die mee willen gaan doen in de besturen, werkgroepen en projecten. De Summerschool is wat dit betreft een goed initiatief en steunen we van harte. Ook zullen we breder dan onze relatief kleine lutherse kring moeten zoeken en relaties opbouwen bv. met (oud)bewoners van onze hofjes. En wijs samen moeten werken met partners. Diaconaat doe je samen.

We kijken met dankbaarheid terug op het afgelopen jaar en gaan temidden van de vele noden in onze wereld met goede moed het nieuwe jaar in. Onze dienst der barmhartigheid gaat door en de velden zijn wit. We gaan met vertrouwen in de Eeuwige en verbonden met onze wereldwijde oecumenische gemeenschap. *One Body, One Spirit en One Hope.*

Amsterdam, 26 januari 2024